

Sundt

Sundt varemagasin ved Torgallmenningen i Bergen sentrum har åpnet etter flere års oppgradering.

Ole Harald Dale
redaksjonen@bygg.no

PIPELINER

Profesjonell fjerning av gammel maling
– skånsomt og grundig.

www.pipeliner.no

+47 55 23 03 30

post@pipeliner.no

- Asbestsanering
- Miljøsanering
- Kjerneboring
- Betongsaging
- Helriving

StartBANK Høgelyttjenestene
RIVING SANERING GODKJENT ASBESTBEDRIFT
BETONGSAGING KJERNEBORING
www.saneringsgruppen.no Ring oss på 454 1000

Restaurant i sjette etasje.

Lobby hos PwC.

Sundt er et av Bergens mest ikoniske bygg og et bygg mange i bergensområdet har et forhold til. Bygget ble tegnet av arkitekt Per Grieg og åpnet i 1938. Korrosjon på armeringsjern gjorde rehabilitering av konstruksjonen nødvendig.

9.000 kvadratmeter

Byggherre er DNB Næringseiendom, b+b arkitekter har hatt arkitektoppdrag mens oppgraderingen er utført av Brødrene Ulveseth og Byggmester Markhus i hovedentrepriser. Bygget har seks etasjer over bakken og en under, samt takterrasse. Samlet areal er på cirka 9.000 kvadratmeter.

Brødrene Ulveseths kontraktssum er på 129,5 millioner kroner

med opsjoner og endringer og uten merverdiavgift. Byggmester Markhus sin kontraktssum er på 36 millioner kroner uten merverdiavgift. Byggearbeidene startet i desember 2022. PwC tok i bruk sine lokaler rett over nyttår i år og varemagasindelen åpnet 7. mars i år.

Kontorer, butikker og spisesteder

Revisjons- og rådgivningsselskapet PwC leier hele fjerde og femte etasje og deler av tredje og sjette etasje (der hovedinngang og resepsjon ligger) og har 300 medarbeidere i bygget. I første etasje holder butikkene Fredrik og Louisa, Vintagequeen og Eline

Bang pop up til. Andre etasje rommer Bagorama, WoolLand og Vic. Arket og Follestad åpner snarlig i underetasjen. I første etasje har Kanelsnurren utsalg. Poke & Sons er i andre etasje og Sann restaurant og cocktailbar er i sjette etasje. Sann er også lunsjrestaurant for PwC.

Spesiell jobb

Prosjektleder Johannes Moen i Brødrene Ulveseth forteller at oppgradering av Sundt har vært en ganske spesiell jobb.

– Vi skar ut alle betongdekker i bygget, og erstattet dem med bobledekker. Vi hadde et rivelag og et støpelag. Rivelaget startet på toppen og sagde seg nedover, stø-

pelaget startet så nede i bygget og støpte oppover, en etasje per uke, sier Moen.

Bobledekkene ble støpt hos Con-Form i Øygarden kommune som plattendekker med armering og bobler, kjørt til bygget og heist inn med tårnkran. Kranen stod på et midlertidig betongfundament på 9x9x1 meter plassert på utsiden av bygget, rett sør for inngangen på langsiden.

Moen sier at alle eksisterende betongdragere ble rehabilitert.

– Vi meislet av toppen cirka fem centimeter under armering i overkant, behandlet dem med korrosjonshindrende materialer, støpte over dragerne når vi støpte ut plattendekkene. Totalt brukte vi

FAKTA

Sted: Bergen sentrum

Prosjekttype: Varemagasin og kontorer, rehab

Kontraktssum Brødrene Ulveseth: 129,5 millioner kroner ekskl. mva.

Kontraktssum Byggmester Markhus: 36 millioner kroner ekskl. mva.

Bruttoareal: 9.000 kvadratmeter

Byggherre: DNB Næringseiendom

Hovedentreprenører: Brødrene Ulveseth og Byggmester Markhus

Arkitekt: b+b arkitekter

Rådgivere: RIB: Konstruksjonsteknikk | RIByfy: Sweco | RIV og RIE: TRB

Underentreprenører og leverandører – Brødrene Ulveseth: Produksjon av bobledekk/plattendekk, hulldekker og elementvegger: Con-Form Bergen | Prosjektering og levering av armeringskoger og plastkuler til bobledekk: Bubble Deck Norge | Støp av gulv og påstøp i plan U: Industrigulvspesialisten | Stålarbeider: Johs Sælen og Sønn | Blikkenslagerarbeider: Bergen Air | Taktekkerarbeider: Protan Entreprenør | Utvendige tømmerarbeider: Innomhus | Levering og montering utvendig ståltrapp på tak: Bygg og Ventilasjon | Riving av lette konstruksjoner: Saneringsgruppen | Rehab eksisterende trevinduer og levering av nye antikvariske vinduer: Skaara Spesialvinduer | Vinduer

nye: Nordvestvinduet | Malerarbeider: Malermester Buer Bergen | Sandblåsing av utvendig murfasade: Pipeliner | Tårnkran: Kraner | Stopuss: Sto Norge | Fliser: Fagflis Bergen | Byggevarer: Optimera | Ferdigbetong: Heidelberg Materials Betong Norge

Underentreprenører og leverandører – Byggmester Markhus:

Innomhus | Mur og flislegging: Murmester Arthur J. Thorsen | Maler: Malermester Buer Bergen | Gulvlegger og tepper: Bergen Gulvbelegg | Kjøkken, resepsjoner og spesialinnredninger: Faginnredning | Brannetting: Damsgård Brannsikring | Innvendige tretrapper: Vestlandstrappen | Dører: Neumann Bygg

Tekniske entreprenører: Elektro: Sperrevik Elektro | Rørlegger: Hagenes | Ventilasjon: Simm | Rulletrapper: TKE | Sprinkleranlegg: Anders O Grevstad | Brannalarm: Autronica | Automasjon: GK | Heiser: Kone | Lås og beslag: Låssenteret

Entreprenører engasjert av byggherre: Innredning/møbler: Faginnredning | Anleggsgartner på takhage: Anleggsgartner Boasson | Stillarbeider på fasade: Fasadestillas | Glassfasade plan 1 og vindeldører i inngangsparti: Gjesdal Aluminium | Stålvinduer i fasade (vindusbånd fra plan 2 og oppover): Metalform | Solskjerming: Solskjermingsgruppen

Kontorlandskap hos PwC.

Stort møterom, PwC.

nærmere 10.000 timeverk på håndmeisling av dragerne. Mengden meislede betongmasser utgjorde 137 tonn, sier Moen.

Han forteller at bygget ble skannet før byggarbeidene startet og at arbeidet var basert på 3D-modeller. Brødrene Ulveseth praktiserte lean construction. Det er et mål at Sundt blir klassifisert som Breeam Excellent.

Omfattende arbeid

I tillegg til utskifting av dekkene

og rehabilitering av dragere har Brødrene Ulveseth utført (selv eller av underentreprenører) kjerneboring, lagt hulldekker på taket, bygd vegger av betongelementer på plan seks og sju, bygd noen plasstøpte vegger, summavretting av etasjeskillere, støp av gulv i kjeller, legging av terrassoflis i første, andre og sjette etasje, legging av marmorflis på innvendige gulv og vegger, legging av skiferflis og granittflis utvendig. De har videre rehabilitert murfasaden med

STO-puss, etterisolering av utvendig fasade mot bakgård med isolert luftet og pusset STO-fasade, etterisolering av deler av utvendig fasade med Isokalk, montert nye vinduer av tre i fasade og rehabilitert eksisterende vinduer av tre. De har i tillegg forsterket bærende yttervegg av betong mot bakgård med karbonbånd, isolert innvendige betongfasader med pusset Multipor isolasjon, utført takteking, lagt membran på bunnplate, montert utvendig ståltrapp på

tak, montert bærende stålkonstruksjoner inkludert stålrigg i bakgård og blikkenslagerarbeider.

25.000 timer på tømmer

Prosjektleder Henning Størksen i Byggmester Markhus forteller at selskapet har utført alle innvendige arbeider innen arkitektfagene, tømmerarbeid som egenproduksjon, innvendig glassmontasje, himlinger, maling, mur og gulvlegging samt spesialinnredninger og kjøkken utført av flinke underentreprenører.

**Vi har utført
BLIKKENSLAGERARBEIDENE**

BERGEN AIR AS

Ventilasjonsentreprenør
Blikkenslagermester

Tlf: 55 50 87 60 www.bergen-air.no

Ventilasjon - Drift & vedlikehold -Tak- Fasade

VI SKREDDERSYR EN LØSNING FOR DEG

Plastkulene i BubbleDeck® gir deg et letter flatdekke uten vesentlig reduksjon i bæreevne og stivhet. Vi rådgir deg gjerne til ditt neste prosjekt.

www.bubbledeck.no

Bubble Deck®

BRØDRENE ULVESETH

LEDENDE PÅ KVALITET OG KOMPETANSE

Vi har utført en helt spesiell demoleringsjobb, samt betong og murerarbeid.
Les mer på våre nettsider: ulveseth.no

Utsikt til Torgallmenningen.

WoolLand.

– Vi har størst andel av timeverk hos PwC, men har også gjort mye arbeid i handelsarealer sier Størksen.

Han legger til at Sundt har vært et komplekst og kjekt prosjekt som har vært spennende å få ta del i.

– Vi har hatt en god prosjektorganisasjon, både fra byggherren sin side med byggeledelse og deltagende entreprenører i dette prosjektet. Det har gått med cirka 25.000 timer på tømmerarbeid. Samarbeidet med Brødrene Ulveseth, og teknisk

ke entreprenører har fungert godt, med fin overlapping. Vi overtok som hovedbedrift tidlig i 2024, sier Størksen.

Et strategisk virkemiddel

Partner Hallvard Aarø i PwC sier at lokalisering i Sundt-bygget er et strategisk virkemiddel for å rekruttere og beholde gode medarbeidere, og ikke minst sørge for økt synlighet.

– I kampen om å vinne de beste unge hodene, må næringslivet,

PwC inkludert, vise seg mer frem. Du får det ikke mer sentralt i hjertet av Bergen. Vi ønsker videre å skape en møteplass og at kunder og besøkende føler seg svært velkommen. I tillegg til gode fasiliteter der vi arbeider sammen med våre kunder, har vi også satt plasser slik at kunder kan bli sittende igjen noen timer og arbeide i etterkant av møter. Både som selskap og som ansatte vil vi bruke byen og vi ønsker å være med å løfte Bergen Sentrum, sier Aarø.

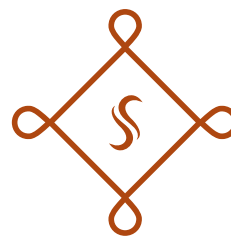
Nye vindu i stål

Master i arkitektur Bjarte Baade Sandal i b+b arkitekter forteller at de originale vinduene var opp mot 99 prosent jern.

– Vi har sammen med Asplan Viak og i samråd med vernemyndigheten Vestland fylkeskommune prosjektert dimensjoner for nye vindu i stål, med innebygde kuldebru-brytere. Marginene for avvik fra originale vindu var maksimalt 4-5 mm på dimensjonene. Vi måtte likevel øke vindlastfor-

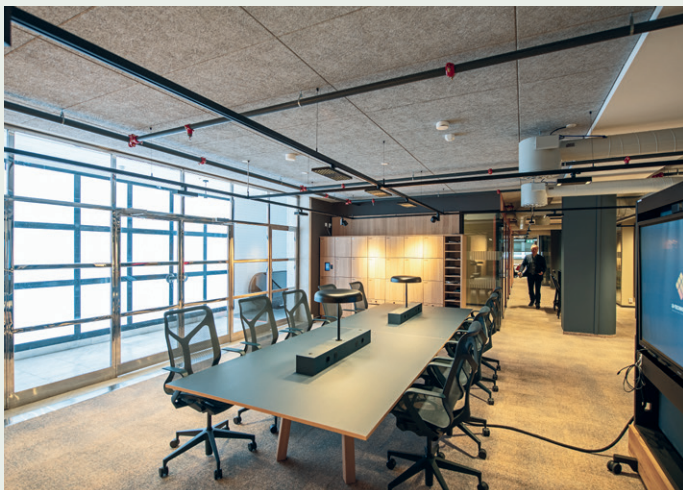

Vi har rehabilitert eksisterende trevinduer og levert nye antikvariske vinduer

SKAARA
SPESIALVINDUER

Tlf 952 45 179 • jens@spesialvinduer.no • spesialvinduer.no

Møtebord.

Møteromsbokser, PwC.

sterkning og små suppleringer for å få til et godkjent produkt. Det er totalt skiftet ut 156 vinduer i litt ulike former. I tillegg er alle utstillingsvinduene på gateplan skiftet ut, med unntak av de buete glassene mot Starvhusgaten i nord, sier Sandal.

Hele glassfasaden er skiftet ut med en fasade som er tilnærmet de originale tegningene fra Per Grieg, men med dagens krav og standard oppfylt.

– Det står igjen et restaurert ori-

ginalt vindu i plan 6. Vinduene i trapperom mot nord (rømningsvei/tilkomst til takterrasse og bakgård) har også blitt reparert og er nå beskyttet med et vareglass på innsiden (på grunn av rømningsvei). Ved forlengelse av heishus og trapp til takterrasse har vi laget et kopivindu i repos før plan 7 før en kan gå ut på taket, sier Sandal.

Nesten hele taket har fått tilkomst med nye areal som skal brukes til mattak/spiselige planter og er åpent for publikum.

– Vi måtte jobbe med vilkår fra Vestland fylkeskommune om at besøkende ikke skulle være synlige fra gateplan. Dette ble løst ved at Boasson prosjekterte plantekasser i randsone mot de høye parapetene. Fra dekket på ferdig takhage opp til parapet er det cirka 170 centimeter. Når plantekassene på cirka 60 centimeter langs alle parapetene mot gateretninger vil ikke besøken- de komme for nær randsonen og hodene vil ikke bli synlige fra gateplan, sier Sandal.

Betong og glass

Sundt har en tilnærmet C-form. Bærende konstruksjon består av plasstøpt betong, søyler og drage- re og nye plattenbobledekk. Det er også noen ståldragere og stålsøy- ler som forsterkning, samt bærende betongfasade.

Taket er flatt, isolert og teknet og rommer en takhage. Fasadene har flere sjikt hvit STO-puss og glass. Det er glassfader i hele plan 1 og en fem etasjer høy glass- fasade mot nord. Glassrutene står i

VI HAR LEVERT SPESIALINNREDNING

Faginnredning er en ledende produsent av innredning til offentlige bygg og næringsbygg i Norge.

Faginnredning.no

Kanelnsurren.

Cocktailbar i sjette etasje.

rammer av stål.

Det er terrassoflis i underetasje, første etasje, andre etasje og deler av sjette etasje. I PwC sine lokaler er det mye tepper. Våtrom er flislagt. Det er åpne lokaler i første og andre etasje. Hos PwC er det vegger av gips og glass. I første og andre etasje er det åpne himlinger. Hos PwC er det mye Trolldtekt i himlingene.

Tre publikumsinnganger

Ifølge Moen har det gått med 620

kubikkmeter ferdigbetong og cirka 3.800 kvadratmeter bobledekk.

Teknisk rom er plassert i bakgården, i en stålrigg som Johs Sælen har bygget. Noen tekniske installasjoner er i underetasjen. Yttervegger er isolert på innsiden med med åtte centimeter Multipor. Ytterveggen mot bakgården er isolert med 15 centimeter pusset og luftet STO-puss.

Sundt har tre publikumsinnganger, en fra nord, en midt på langsiden mot Torgallmenningen og en

mot Ole Bulls Plass. PwC har egen inngang fra Ole Bulls Plass. Inne i varehuset er det tre heiser. Det er også en heis fra bakgården. PwC har egen heis.

Den gamle hovedtrappen av hvit marmor er beholdt. Varehuset og PwCs lokaler har universell tilgjengelighet. Rampen midt på bygget mot Torgallmenningen er bygget om slik at den kan brukes av bevegelseshemmede.

Sorteringsgrad på 99 prosent

Sundt er prosjektert og rehabilitert etter Tek17. Oppvarming skjer med vannbåren varme basert på fjernvarme. Bygget har balansert ventilasjon med varmegjenvinning.

Sorteringsgrad for byggavfall for Brødrene Ulveseth er 99 prosent. Riveavfallet veide 3.716 tonn. Da byggeaktiviteten var på topp hadde Brødrene Ulveseth cirka 60 personer med, mens Byggmester Markhus hadde 100 personer.

Øk effektiviteten på byggeplassen med OnSite-appen

- Se gjennom bestillingsdetaljer og motta ordrevarsler.
- Hold deg oppdatert om statusen på bestillingene dine.
- Se GPS-posisjonen til betongleveransene dine i sanntid, og følg transporten til byggeplassen.

Last ned appen "OnSite by HConnect" i App Store eller Play Store.

Heidelberg Materials Betong Norge AS
Sentralbord: 22 87 83 00
info.betong.nor@heidelbergmaterials.com